

פ: עין משפט
נר מצוה

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

מסורת הש"ס

קורים. נקורו"ש בלע"ז שנקרו תרגומים בעיניהם: **תולין**. אם יקרה זו של תרומה חיישין שמה שמו התרגולין ממסקין הטמאים וצדק המסקה עופה בחרטומיהם נקרו בעיניהם ומדקאמר שני דברים הללו עשאו"ם כמי שיש בו דעת לישראל ושנינו בזה"מ מהן תולין מכלל דמיוק תולין: **כריבוי**. גדול הדור ריבוי: **ופירושו לא שפע**. דלדאדמוס נמי היה לו לפרש ולחלק בין ללוים לעמורים. משקין ללוין נחין ליבולע: **שכנואה של סינוק**. דמות קלסמר פניו: **בתנאי** עם ב נשים. מפני שדעתן קלה ושמהן נוחות להתפחות ולג תירא זו מנצרתה שאף היא מעשה כמותה: **עם ב אנשים**. שהאחד בוש מחבירו: **מסיחד ארס עם אמו**. עעמא מפרש בגמ' וישן עמסה. הכן עם אמו ובעדו קטן קאמר דיין עמה בקירוב כשר כדמפרש ואזיל: **הגדילו זה יסן ככסותו כו'**. וכן הכת עם אביה צדקה קטנה: **עמי מאי עמאה**. לא ימחה עם שני נשים כלשה שמתחתה עם ב' אנשים: **דעון קלה עליהן** ושמהן נוחות להתפחות: **אלא**. להכי נקט קלה בן אמר לומר שהן עמי אלא האם: **פעטיה דקרא במאי כפיה**. לנעין פשוטו של מקלה שמדבר בהסתה אמאי נקט בן אמר: **בן אב סני ליה**. לפי שמעט בהלך ירושמו: **בן אס לא סני ליה**. שאין להם חלק ירושה יחד זה יורש את אביו וזה יורש את אביו: **דלא ככאה שאול**. דלמר איש מתייחד עם שתי נשים: **כל שלשים יום**. ולד שמת בתוך שלשים יום אין כריך לכבדו בנחותו להוליו לקבורה לא בטעה ולא בכליבה אלא בחיק: **ונקבר באשה אחס ושני אנשים**. וא"ל רביס ללוותו אלא ב' אכל לא באיש אחד ופני נשים. משום יחוד שלא היו בני הקברות סמוכין לעיר: **מה יסאונן**. מה מועיל אנינות לאדם לסמוך על כך מלהסיר בילדו כל זמן שהוא חי כריך להיות גבר על חטאיו שאם לא כן יהא יצרו גובר עליו ויסתלינו: **על מדותיו**. על קורותיו הקורות אותו: **מה יסאונן אדם חי**. למה יסאונן אדם חי למה יתערס אדם על הקורות הבאות עליו אחר כל הסדר שאני עושה עמו שנתתי לו חיים ולא הבאתי עליו מיתה: **וכי גבר על חטאיו הוא**. שלא חטא לו ונצלקתו הוא חי כמתיה: **ורבנן**. אפילו תביר יצירה דקאמרת יש לחוש ס' פעמים שאין עם אנינות ועשין עממן כאלו נוסחין מינוק מת ויואלין לעבירה כי הווא עובדא (א) דהווא עובדא כהווא איתמא ואפיקמיה למינוק חי חזוקת מת לעשות עבירה עם ההולך עמה לקוברו. לשון אחר ממורי הזקן ולא גרסין ורבנן אלא כולה באשא שאול לגרסין דיו חיים שנתתי לו כי הווא איתמא דלמרין במועד קטן (דף כו:) שקטתה על מתה יותר מדלי עד שמתו ו' נביה והיא אחריהם מתמת שנתאוננה על מדותיו. דהוה עובדא ואפיקמיה לג' והוליוה עשרה מי שקנה לאשמו ונסתרה והוא מעלה להסקתה מוסרין לו בית דין שבעירו ולא מיכספי מהרדי נימא כדמתן (בוטע דף כו:) עמאה נעמאה (א) אחד לבעל ואחד לבעול ט"ס על עליה שוב אין המיס בודקין אותה דכתיב (במדבר ה) וקנה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון המיס בודקין את אשמו אין האיש מנוקה מעון אין המיס בודקין את אשמו (א) ומאלא שם שמים נחמק לבטלה: (לאתרוי

רבי שמעון אומר אף איש אחד בתייחד עם שתי נשים בומן שאשתו עמו. משמע דלרבנן אפילו אשמו עמו אסור להתייחד עם שתי נשים ואפילו לרבי שמעון נמי עם שתי נשים ואשמו עמו הוא דשרי אבל עם אשה אחת אפילו אשמו דפרק אין מעמידן (ע"ו דף כה"ט) גבי הא דמתן לא מתייחד אשה עמסה ובעי עלה בגמרא נמאי עסקין אלימא נמד ודכותה בישראל מי שרי והמתן לא יתייחד כו' ומסיק בשאשמו של עובד כוכבים עמו עובד כוכבים אין אשמו משמרתו ישראל אשמו משמרתו ומדלג מוקי לה התם כרבי שמעון משמע דלפילו כרבנן נמי אחס ובאשה אחת נמי משמע דשרי כשאשמו עמו לך נראה לר"י (ו) ולרבי שמעון אינו אסור אלא כשאין אשמו עמו דוקא והכי גרסין ר' שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים וצומן שאשמו עמו יסן עממן כפונדקי מפני שאשמו משמרתו ואתאן אפילו לרבנן אפילו עם אשה אחת: **ב"י** ההיא מעשה דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה. פרי"ח מעשה באשה אחת שהיתה נוכח ומתאוננת עד קבר בעלה והיה שם אדם אחד שהיה שומר תלוי אחד וזהו לי המלך לשומרו וזה אלא האשה ופיתה אותה ופעמה לו וכשחזר אלא התלוי לא מלאו והיה מנטער מאד מפחד המלך אמרה לו האשה אל תירא קח צנעל מקברו ותלכו נמקומו ואפיקתיה לבעלה ותלכו הרי לך שאפילו בשעת אנינות מתגבר יצירה עליה אף וקטרס פירש ב' לשונות בלשון אחד גרס ורבנן כי הווא עובדא דהווא איתמא דהוה עובדא ואפיקמיה וה"ל לרבנן אפילו תביר יצרו (ו) כדלמר יש לחוש דפעמים שאין עם אנינות ועשין עממן כאלו נוסחין מינוק מת ויואלין לעבירה כי הווא עובדא דהווא איתמא דהוה עובדא ואפיקמיה למינוק חי חזוקת מת לעשות עבירה עם ההולך עמה לקוברו ועוד פירש לשון אחר דלא גרסין ורבנן אלא הכל ממילתיה דאשא שאול והכי פירושו כלומר מה יתערס אדם על חטאיו דיו חיים שנתתי לו כי הווא מעשה דהווא איתמא דלד' (א) ס' פעמים חסדיס מעשה באשה אחת שהיו לה ו' גנים ומת אחד מהם והיתה נוכח ואמרו לה אל תבכי ואם לאו עוד ימות בן אחר ולא שתקה ומת אחר וכן עשתה עד שמתו כולם והיא אחרי כן מתמת שנתאוננה על מדותיו ולהאי פירושה לג' דהוה עובדא ואפיקמיה: מלקין

הנהגות הש"ס

(א) כי יסיתך ארזך בן אפיק או בןך או בןך או אשת ארזך או רעך אשר נוסף בשתה לבתך לאמר נלכה ועבדתי אלהים אחרים אשר לא ידעת אהה ואבתיה: רב"ע יג ו' 2. מה יהאנן אדם וי גבר על חטאיו: אביה ב' לט

הנהגות הגר"א

[א] (ליקום) בחב"י בזמן שאשורו עמי. גי' מוס' ויריף אינה נעמה דמ"מ לכתי קשה ל"ל עמיהם וגם לנאח דלמתיין אין סובל פירושם אלא לג' דהיי' קאמר כי נשים נקט גי"כ ר"ש וביה כמות מקומות רבו מלפני ודלמא אין גי"מ דמ"מ הלכה כר"ש בטעם דע"ו (ז' ויהי ב') שומות וכן גי' מוס' שפירושם אלא לג' דהיי' לקח כל שספקו כי ר"ל אפילו אשמו עמו דהסת מנא כר"ש וכן אחרו כע"ו שם כסתתה כר"ש ופי' מוס' הוא נכון דקאי אלמנטה דלף בחוקס שומר אכל שאר פירושים אין מחורין כיון דלא היומר למעלה מה כלום:

לענין רש"י

ביקורו"ש (ביקורו"ש) ניקור.

מוסף תוספות

א בראי' ותחילה סימרה הוא ורבי הכל חוס' הרא"ש.

תורה אור הש"ס

1. כי יסיתך ארזך בן אפיק או בןך או בןך או אשת ארזך או רעך אשר נוסף בשתה לבתך לאמר נלכה ועבדתי אלהים אחרים אשר לא ידעת אהה ואבתיה: רב"ע יג ו' 2. מה יהאנן אדם וי גבר על חטאיו: אביה ב' לט

מוסף רש"י

לא יתייחד אדם עם שתי נשים. שנונים דמתן קלות וספקין מתיידין לעבירה ופ"י כה"ג אכל עם שני או ארבע ספור טלמ' וקטן כפ"ג. לא שנו. אלא משום מתיידין עם שני אנשים (ונוחה ע"ה). מעשה דהרומיאה עשרה. פירסם לוחש א"ש וזהו כמשה. לוחש לעיר לעבירה כתיב קטרי מת שש יעט ע"ו כה"ג. נחמק מתה לקלן עמם ומוס' ז' שמו יבא עליה בדרך. שג"ח להסקתה מוסרין כד"ל הגדול (ונוחה ז' 1).

תוס' ר"י הזקן

מתני'. עם שתי נשים. כ"ש עם אחת. מפני שדעתן קלה ונחות להתפחות ולא חירא זו מחברתה ויאף היא תעשה כמותה. שני אנשים. האחד בוש מחברו. ג"ס. בן מתייחד עם אמו. להכי נקט בן עם אמו לומר שדרך הבן להיות מצוי אצל האם. כל שלשים ולד שמת בתוך י' יום אין צריך לא מטה ולא צריכה (כפ"ה) ואין צריך אלא ג' ללוותה. מה יתאונן. כלומר מה מועיל לו האנינות כל זמן שהוא על יצרו מתגבר עליו. על מדותיו. של הקב"ה על קדומו האיל תתתי לו חיות. וכי גבר על חטאיו. שלא חטא לו ונצלקתו מה וקלקלו עמה ואשת איש ריחה. כשורא. קורה שיש בה משה לעשרה בני אדם ואינם בושים זה בזה.